

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 października 2018 r. ZUS I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku A. J. (1) z dnia 26 września 2018 r. odmówił prawa do rekompensaty, gdyż ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił ubezpieczonemu okresu od 1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 2007 r. jako pracy w szczególnych warunkach, ponieważ pracownik zatrudniony na stanowisku kierownika stale pracuje w warunkach, w których są zachowane higieniczne normy pracy oraz nie ma możliwości aby pracownik zatrudniony na takim stanowisku pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy stanowiskach robotniczych w warunkach szczególnych. Pracownicy wyższego szczebla kierowniczego mają wydzielone pomieszczenie do pracy, a zakres ich obowiązków daleko wykracza poza osobiste dozоровanie, czy kontrolę robotniczych stanowisk pracy. Wyklucza to możliwość ciągłego przebywania osoby zatrudnionej na stanowisku kierownika w środowisku pracy, w którym przebywają pracownicy wykonujący pracę bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w zarządzeniu resortowym, a tym samym uznania takiego okresu zatrudnienia wykwanego w szczególnym charakterze.

/decyzja – k. 14 plik I akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 9 listopada 2018 r. złożył wnioskodawca A. J. (2) i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji.

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od powyższej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. J. (2) urodził się w dniu (...)

/bezsporne/

W dniu 31 lipca 2018 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury wraz z rekompensatą.

/wniosek – k. 1 – 3 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 31 lipca 2018 r. przyznał A. J. (2) emeryturę od 1 lipca 2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podstawa obliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 313922,03 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 701596,32 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 202,30 miesięcy.

- wyliczona kwota emerytury wyniosła 5019,86 zł.

Wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż ubezpieczony kontynuuje zatrudnienie. Niniejsza decyzja jest decyzją zaliczkową. Decyzja ostateczna zostanie wydana po rozwiązaniu stosunku pracy i przedłożeniu świadectwa pracy.

Organ rentowy dodał, że brak jest możliwości ustalenia uprawnień do rekompensaty, ponieważ brak jest dokumentów potwierdzających zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

/decyzja – k. 4 – 5 plik I akt ZUS/

Wnioskodawca w dniu 20 sierpnia 2018 r. ponownie złożył wniosek o rekompensatę załączając zaświadczenie o pracy w szczególnych warunkach.

/wniosek – k. 6 plik I akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 16 października 2018 r. ZUS I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku A. J. (1) z dnia 26 września 2018 r. odmówił prawa do rekompensaty, gdyż ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił ubezpieczonemu okresu od 1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 2007 r. jako pracy w szczególnych warunkach, ponieważ pracownik zatrudniony na stanowisku kierownika stale pracuje w warunkach, w których są zachowane higieniczne normy pracy oraz nie ma możliwości aby pracownik zatrudniony na takim stanowisku pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy stanowiskach robotniczych w warunkach szczególnych. Pracownicy wyższego szczebla kierowniczego mają wydzielone pomieszczenie do pracy, a zakres ich obowiązków daleko wykracza poza osobiste dozorowanie, czy kontrolę robotniczych stanowisk pracy. Wyklucza to możliwość ciągłego przebywania osoby zatrudnionej na stanowisku kierownika w środowisku pracy, w którym przebywają pracownicy wykonujący pracę bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w zarządzeniu resortowym, a tym samym uznania takiego okresu zatrudnienia wykwanego w szczególnym charakterze.

/decyzja – k. 14 plik I akt ZUS/

Wnioskodawca w okresie od 1 sierpnia 1979 r. do 28 listopada 2018 r. był zatrudniony w Instytucie (...). W. D. w W. (wcześniej: (...) Laboratorium (...) w Ł.) na stanowiskach:

- technologa od 1 sierpnia 1979 r. do 31 lipca 1980 r.,
- starszego asystenta od 1 sierpnia 1980 r. do 31 lipca 1982 r.,
- specjalisty od 1 sierpnia 1982 r. do 1 listopada 1982 r.,
- starszego asystenta od 2 listopada 1982 r. do 31 października 1985 r.,
- starszego specjalisty od 1 listopada 1985 r. do 31 marca 1989 r.,
- p.o. kierownika działu od 1 kwietnia 1989 r. do 1 listopada 1989 r.,
- kierownika działu od 2 listopada 1989 r. do 31 grudnia 2007 r.,
- zastępcy kierownika działu od 1 stycznia 2008 r. do 30 kwietnia 2014 r.,
- kierownika działu od 1 maja 2014 r. do 28 listopada 2018 r.

Podczas zatrudnienia ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego w okresie od 30 października do 16 listopada 1979 r.

/zaświadczenie – k. 6 plik II akt ZUS, świadectwo pracy w kopercie – k. 32/

Podczas zatrudnienia wnioskodawca otrzymywał odzież (w tym ochronną), obuwie ochronne oraz otrzymywał posiłki profilaktyczne.

/karty – k. 13 – 18, zarządzenie – k. 19 – 20/

Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy wnioskodawca od 1 kwietnia 1985 r. pracował jako kierownik w dziale gdzie produkowało się lody, flaki mrożone, fasolki, knedle. Był odpowiedzialny za produkcję, magazyny i surowce wyrobów chłodniczych. Cała produkcja była związana z chłodem. Podlegało mu 8 – 20 osób, sprawował nadzór nad pracownikami. Wnioskodawca miał wydzielone pomieszczenie, ale spędzał w nim dziennie około 1 godziny. Cały czas przebywał na hali z pozostałymi pracownikami. Korzystał z odzieży np. kaloszy. Ubezpieczony pracował w systemie zmianowym. Następnie w 2003 r. dodatkowo przejął obowiązki magazyniera. W w/w zakładzie pracy było kilka hal, temperatury były różne – 20, -25, -30 stopni, w zależności od rodzaju produkcji. Otrzymywał dodatki za pracę.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 20 marca 2019 r. – 00:22:19 – 00:27:00 – płyta CD – k. 39, zeznania świadka K. B. z dnia 20 marca 2019 r. – 00:02:25 – 00:11:11 – płyta CD – k. 39, zeznania świadka E. P. z dnia 20 marca 2019 r. – 00:11:11 – 00:22:19 – płyta CD – k. 39/

Instytut (...) wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach i wskazał, że w okresie od 1 sierpnia 1979 r. do dnia 31 grudnia 2007 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Laboratorium (...) w Ł. i od 1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 2007 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace w warunkach szczególnych polegające na dozorze technologicznym w Zakładzie (...) wymienione w wykazie A (praca w chłodniach składowych i przyzakładowych gdzie temperatura jest niższa niż o stopni C.) dział XIV, poz. 24, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) na stanowisku kierownika działu produkcji, wymienionym również w wykazie do Zarządzenia Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r.

Nadto w okresie od 1 kwietnia 2003 r. do 31 grudnia 2007 r. wnioskodawca miał dodatkowy angaż na stanowisko magazyniera w Zakładzie (...), wyszczególnione w dziale X, poz. 7 pkt 14 – Zarządzenie z dnia 31 marca 1988 r. Ministra Rolnictwa Leśnictwa i (...) Żywnościowej.

Z dniem 1 stycznia 2008 r. Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 grudnia 2007 r. (...) Laboratorium (...) zostało połączone z Instytutem (...) w W..

/świadectwo pracy w szczególnych warunkach – k. 7 plik I akt ZUS, k. 11 akt ZUS, akta osobowe w kopercie – k. 32/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy w tym w aktach ZUS, w szczególności na podstawie dokumentacji osobowej zatrudnienia ubezpieczonego oraz zeznań samego wnioskodawcy i świadków.

Zgromadzone dokumenty, zeznania ubezpieczonego nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności, znajdują potwierdzenie w załączonej dokumentacji osobowej, uzupełniają się wzajemnie i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie, czy wnioskodawcy przysługuje prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z dyspozycją art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 664) określa warunki nabywania prawa do emerytur i rekompensat przez niektórych pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, zwanych „emeryturami pomostowymi”, o których mowa w art. 24 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 2 ust. 5 w/w ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata jest to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej.

W myśl art. 21 ust. 1 w/w ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Ust. 2 art. 21 stanowi, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przesłanka negatywna została zawarta w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Jest nią nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Treść art. 21 ust. 2 w/w ustawy może budzić wątpliwości i jego interpretacji należy dokonywać przy uwzględnieniu uregulowania zawartego w art. 2 ust. 5 ustawy zgodnie, z którym użyte w ustawie określenie rekompensata oznacza odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej. Rekompensata jest zatem odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które rozpoczęły pracę przed 1 stycznia 1999 r. i nie nabeą prawa do emerytury pomostowej, w zamian za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (analogiczne stanowisko zajął Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 25 listopada 2010 r. (K 27/09, OTK-A 2010, Nr 9, poz. 109).

Skoro, jak wynika z powyższego, celem rekompensaty jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, to przesłanka negatywna, o której mowa w art. 21 ust. 2 ustawy, na co wskazuje wykładnia funkcjonalna tego przepisu, zachodzi w przypadku pobierania emerytury przyznanej w obniżonym wieku emerytalnym np. na podstawie art. 46 w zw. z art. 32 lub 39 czy też art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 grudnia 2015 r., lex nr 1979477).

Art. 23 ust. 1 w/w ustawy stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o których mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 23 ust. 2 w/w ustawy). Jako dodatek do kapitału początkowego, razem z kapitałem początkowym podlega waloryzacji.

Bezspornym jest w rozpoznawanej sprawie jest, że wnioskodawca nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze.

ZUS zakwestionował, że praca wykonywana przez ubezpieczonego: podczas pracy od 1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 2007 r. w pełnym wymiarze czasu pracy była pracą w szczególnych warunkach.

Pozostałe przesłanki nabycia prawa do rekompensaty nie były kwestionowane przez organ rentowy.

W rozpoznawanej sprawie nie było wątpliwości, że wnioskodawca w spornym okresie był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy.

Pracę kierownika produkcji – (dozór technologiczny w Zakładzie (...) nad pracami wymienionymi w wykazie A - praca w chłodniach składowych i przyzakładowych gdzie temperatura jest niższa niż o stopni C.) zaliczyć należy do prac w warunkach szczególnych. Pomocnicze znaczenie w tym zakresie ma wykaz zawarty w załączniku nr 1 do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Praca ta została wymieniona w Wykazie A Dziale XIV, poz. 24, pkt 1 – stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale i bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie.

Analiza treści wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) wskazuje, że wymieniona w poz. 24 Działu XIV – kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie jest pracą w szczególnych warunkach.

Pracę magazyniera – zaliczyć należy do prac w warunkach szczególnych. Pomocnicze znaczenie w tym zakresie ma wykaz zawarty w załączniku nr 1 do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Praca ta została wymieniona w Wykazie A Dziale X, poz. 7, pkt 14.

Analiza treści wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) wskazuje, że wymieniona w poz. 7 Działu X – prace w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0 stopni C. są pracami w szczególnych warunkach.

W wyroku z dnia 6 grudnia 2007 roku Sąd Najwyższy (III UK 66/07; LEX nr 483283) wskazał, iż czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia z 1983 r., w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, objęte poz. 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 roku, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Jeśli zatem czynności te wykonywane są w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanej z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu. Natomiast, jeśli pracownik zatrudniony na stanowisku związanym z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym wykonuje - poza bezpośrednim nadzorem procesu produkcji - inne czynności, w tym szeroko rozumiane czynności administracyjno-zarządzające, polegające na wykonywaniu pracy umysłowej i biurowej, istotne znaczenie z punktu widzenia uprawnień do emerytury na podstawie art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS ma ustalenie, jaką część obowiązującego czasu pracy zajmowały te czynności.

W uzasadnieniu wskazanego wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, iż we wskazanej pozycji 24 nie wymienia się stanowiska pracy, lecz odwołuje się do czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych. Jednocześnie podniósł, że definicję ustawową "pracy w szczególnych warunkach" zawiera art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stwierdzając, iż za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu

uciażliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki i pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Sąd Najwyższy podkreślił, iż ustawodawca tworząc instytucję przewidzianą w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, opierał się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Zdaniem Sądu Najwyższego, przy takim założeniu, czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., objęte poz. 24 działu XIV wykazu A, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W wyroku z dnia 11 marca 2009 r. (II UK 243/08, LEX nr 550990) Sąd Najwyższy wskazał, iż czynności obejmujące sporządzenie dokumentacji związanej z dozorem stanowią integralną część sprawowanego dozoru. Nie ma zatem podstaw do ich wyłączania i traktowania odrębnie. W sytuacji, gdy dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca polegająca na dozorze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma żadnej potrzeby ustalania, ile czasu pracownik poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem.

Również w wyroku z dnia 24 września 2009 roku (II UK 31/09, LEX nr 559949) Sąd Najwyższy stwierdził, iż jeśli czynności ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym z określoną w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) kontrolą lub dozorem inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu, niezależnie od tego ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji.

Zapoznając się szczegółowo z uzasadnieniami wskazanych wyroków, należy dojść od przekonania, iż nie pozostają one ze sobą w sprzeczności, gdyż zostały wydane w oparciu o zupełnie odmienne stany faktyczne.

Określonymi w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia czynnościami ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, są wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Jeśli zatem czynności te wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym z określoną w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia kontrolą lub dozorem inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu, niezależnie od tego ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji.

Nie ma bowiem żadnych podstaw do wyłączania czynności administracyjno-biurowych takiego rodzaju z czynności polegających na sprawowaniu dozoru i traktowania ich odrębnie (por. także powołane wyżej wyroki z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09 oraz wyroki z dnia 30 stycznia 2008 r., I UK 195/07, OSNP 2009 Nr 7-8, poz. 105 i z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08, niepublikowany).

Jak stanowi art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Ponadto zgodnie z art. 3 ust. 7 ww. ustawy za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazane odwołanie do art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozwala na stosowanie omawianych przepisów łącznie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.) (vide art. 32 ust. 4).

W świetle § 2 ust. 1 wskazanego rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2 Rozporządzenia, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed Sądem. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Podkreślić należy jednak, iż ustawodawca w obecnie obowiązujących przepisach celowo odszedł od szczegółowego określania stanowisk pracy, skupiając się na zakresach obowiązków, bowiem nazwy stanowisk pracy mogły być bardzo różne w zależności od zakładu pracy. Ponadto ustalano je często na długo przed wejściem w życie przepisów określających pracę w warunkach szczególnych. Z tej przyczyny Sąd ma nie tylko prawo, ale i obowiązek ustalać rzeczywisty zakres obowiązków, bez względu na nazwę stanowiska.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę

zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań wnioskodawcy i świadków oraz przeprowadził dowód z dokumentacji zatrudnienia ubezpieczonego.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 sierpnia 1979 r. do 28 listopada 2018 r. w Instytucie (...). W. D. w W. (wcześniej: (...) Laboratorium (...) w Ł.) na stanowisku kierownika działu od 1 kwietnia 1989 r. Podczas zatrudnienia jako kierownik produkcji pracował w dziale gdzie produkowało się lody, flaki mrożone, fasolki, knedle. Był odpowiedzialny za produkcję, magazyny i surowce wyrobów chłodniczych. Cała produkcja była związana z chłodem. Podlegało mu 8 – 20 osób, sprawował nadzór nad pracownikami. Wnioskodawca miał wydzielone pomieszczenie, ale spędzał w nim dziennie około 1 godziny. Cały czas przebywał na hali z pozostałymi pracownikami. Korzystał z odzieży ochronnej np. kaloszy. Ubezpieczony pracował w systemie zmianowym. Następnie w 2003 r. dodatkowo przejął obowiązki magazyniera. W w/w zakładzie pracy było kilka hal, temperatury były różne – 20, -25, -30 stopni, w zależności od rodzaju produkcji. Otrzymywał dodatki za pracę.

W ocenie Sądu ubezpieczony wykazał, iż w/w praca była pracą w szczególnych warunkach.

Zdaniem Sądu, wobec tak ustalonego stanu faktycznego należy uznać, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki bezpośredniego dozoru na oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie i był zatrudniony przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości, jak również wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, co jest pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, iż skarżący nadzorował jedynie stanowiska pracy, które są wymienione w wykazie A, jako prace wykonywana w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze powyższe nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach przez ponad 15 lat (od 1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 2007 r.) oraz, że spełnione zostały wszystkie pozostałe przesłanki do nabycia prawa do rekompensaty przewidzianej w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

A zatem Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

K.K.-W.